

עמ' א, שמביא את המעשה דבן סירא וכתב ע"ז: וראוי שלא ירוחק זה בפרטות אל החדשים מבעלי החקירה, שאינם מניחים צורך זרע האשה בהכרח להולדה וכו' עכ"ל¹⁰. ועי' בחלקת מחוקק (אה"ע סי' א', ס"ק ח) שפשיט מזה המעשה דבן סירא, שאשה שנתעברה באמבטי קיים האב פריה ורביה ובנו הוא לכל דבר, ע"כ, ותפס את המעשה לעיקר, ע"ש (ובימיו לא נדפס עדיין שו"ת התשב"ץ לכן לא הביאו). ועי' בשו"ת בית יעקב (סי' קכב) ועי' בס' הכריתות, חלק לשון לימודים (שער ב, אות ע) מש"כ שם (ובדפוס ווארשא החדש חסר יבאנו), ובשו"ת הלכות קטנות ח"ב סי' סז.

מלבד זה הנה לפנינו התקיף שבגאונים האחרונים, ומנו? הגאון הנורא בעל משנה למלך, ובהל' אישות (פט"ו ה"א) אחרי הביאו הגמ' דחגיגה ומלקוטי מהרי"ל הנו', כתב בזה"ל: „ומכל מקום אין אני מצייר דבר זה וכו'". ואחרי הביאו כמה ראיות מגמרא כנד בקיאותו ופולפולו הנפלאים, סיים: אלא וודאי נראה דס"ל דמציאות זה שתתעבר באמבטי לא יתכן, עכ"ל. והנה התלמודי הגדול הזה החליט בהכחשת דבר זה, אף שהוא ראה והביא את הגמרא דחגיגה, ולכן אין להאשים עוד את החכם בעל צמח דוד במה שכתב על זה „שלפי דעתו גוזמא בעלמא הוא", אף אם כיון על אפשריות עיבור של אשה באמבטי.

ועי' יוחסין (אות א' בערך „אבוה דרב פפא"; דפוס קראקא עד, ב): אבוה דר' זירא קמיה דר' זירא ואמרי לה אחוהי דר' זירא, ובסוטה פ' מצות חליצה, כי אביו נתן עיניו ברב פפא, שהיה לו אב ואם לפרנסן ומתו שניהם מיד, ר"ל אביו ואמו של רב פפא וכו'. אבל בס' קבלת החסיד שפירש הפרשיות על הקבלה אמר כי ר' זירא ור' פפא לא נודע להם אב כמו לבן סירא, וזה אינו כן, כי התלמוד מזכיר אותם, עכ"ל. והסדר הדורות (ערך „זירא") הוסיף עוד להביא איזה מקומות בש"ס, שנזכרו שם אביו של ר"ז ואביו של ר"פ, ע"ש. ומה שהגיה הסדר הדורות תחת תיבת „ובסוטה" שצ"ל „וביבמות", אעיר שביוחסין דפוס קוסטאנדינא שכ"ו (חנני ה' בו) הגיה „ובסוף מצות חליצה". ומה שהביא הסדר הדורות ממועד קטן פ' ואלו מגלחין (כ, ב) „מתקיף אבוה דר' זירא", אעירה, שבשאלות פ' בהעלותך

10. אבל מש"כ היעב"ץ שם ע"ב בהערה, וז"ל: וגדולה מזו מצאנו בדברי סופרי האומות, שנמצא בארץ המוריהה הר (נקרא אירמאנטיס), שגדלים בו גפנים נושאים ענבים טובים וחזקים כ"כ שהנשים האוכלות מהן מתעברות מהן כמבעילת זכר, וכן מעידים על מימי גילוס שלפעמים הנשים מתעברות משתייתן בלבד. אתפלא מאד עליו, איך נפתה להאמין בדברי הבאי כאלה? ואם שיצאו מפי איזה סופרי האומות מה בכך? הלא הוא בעצמו כעס על הרב בעל מאור עינים ואמר בס' מטפחת ספרים (ח"ב, דף לג, ב), שחטא (המאור עינים) במה שנטה לספורי הבלי הגוים הקדמונים אשר פיהם דבר שוא, ובזו וודאי נסתה אשורו מני הדרך. וכ"ה במגדל שלו (דפוס ברדיטשוב דף מח): כל מה שמצא (המאור עינים) שיחה בטלה בספרי האומות קבעה כמרגליות בספרו וכו' וכפתי יאמין בכל דבר, עכ"ל. לא כן אמנם עשה נכד אחותו הוא הגאון בעל הספר כסא דהרסנא, שלא שת לבו לסיפורים כאלה וישחק מהם (עי' שם סי' ש"מ). ואעיר עוד שבעל ספר הברית לא ידע מדבר סגולת מי גילוס שכתב היעב"ץ, מדלא הביאו בספרו (ח"א מ"ה ספ"ו).